

De centen van de gezondheidszorg

De uitdagingen van een rusthuisdirecteur

Deel 5 Een woonzorgcentrum, zo heet een rustoord voor senioren tegenwoordig. De term 'bejaarde' heeft afgedaan. *What's in a name?* Het moet er tegenwoordig actiever aan toegaan, met meer nadruk op *wellness*, op eigen keuzes, op mobiliteit. Hoeveel mag onze seniorenzorg dan kosten? **Tekst Ria Goris | Illustratie Mieke Lamiroy | Foto's Jan Locus**

Vlaanderen vergrijsst. Meer senioren betekent niet noodzakelijk meer zorgbehoevende senioren. Mensen blijven langer gezond dankzij de medische wetenschap en een hoge levensstandaard. Wie weinig zorg nodig heeft, denkt tegen-

“We moeten veel nauwkeuriger de zorgvraag van de mensen vaststellen. Een noodkreet is wat anders dan iemand die zich inschrijft uit voorzorg voor later.”

woordig niet snel aan een woonzorgcentrum. De overheid opteert er bewust voor om licht zorgbehoevende

senioren zoveel mogelijk thuis te verzorgen. Mensen met een grotere behoefte aan zorg worden wel vaak

opgevangen in woonzorgcentra. Er zijn echter haast overall maandenlange wachtlijsten. Een woonzorgcentrum leiden is dan ook geen sinecure. Kurt Stabel, bestuurder van de Federatie van Onafhankelijke Seniorenzorg, kan ervan meespreken. Hij is directeur van het woonzorgcentrum Buitenhof in Brasschaat.

Buitenhof is mooi gelegen maar wel tamelijk ver van de gemeentekern. Is dat een bewuste keuze? Stabel: “De huidige trend is woonzorgcentra zoveel mogelijk in te planten in de bebouwde kom. Dat leidt niet zelden tot bouwvovertredingen. De aap komt pas uit de mouw wanneer men een aanvraag indient voor verbouwingen. Zo kregen wij te horen dat we zouden bouwen in een woonparkgebied. Op die plek mocht er eenvoudigweg geen woonzorgcentrum staan. We hebben wat verderop gebouwd, in het groen.”

Heel wat woonzorgcentra hebben de reputatie bijzonder duur te zijn. Buitenhof ziet er eersteklas uit. Hoeveel kost een verblijf hier?

“Gemiddeld krijgen we 43 euro per dag en per bewoner van het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (Riziv). Dat bedrag is enkel bedoeld voor een deel van het verzorgend personeel. Het volstaat dus niet voor een adequaat personeelsbestand. Ook de woon- en hotelfuncties moeten betaald worden. De kosten hiervoor verschillen per woonzorgcentrum en zijn voor rekening van de bewoner. Ook in een woonzorgcentrum zelf zijn er prijsverschillen, naargelang de grootte van de kamer en het comfort. Bij ons is de gangbare eigen bijdrage van de bewoners 51,90 euro. Dat komt neer op ongeveer 1.560 euro per maand. Gemiddeld komt daar ongeveer 50 euro ten eigen laste bij voor medicatie en 60 euro voor wie gebruik wil maken van de wasserijservice.”

Kurt Stabel: “Ik pleit ervoor om meer middelen aan de bewoners zelf te geven. Laat hen beslissen welke service zij krijgen.”

Kunnen de meeste senioren zo'n bedrag ophoesten?

“Dit lijkt inderdaad een enorm bedrag voor een gepensioneerde. Toch blijkt dit voor heel wat mensen haalbaar te zijn. Vaak hebben mensen een eigen woning die ze kunnen verhuren, wat al gauw 400 euro of meer oplevert. Wanneer ze minder mobiel zijn en geen groot pensioen genieten, kunnen ze vaak een beroep doen op de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden. Die maandelijks steun van ongeveer 450 euro is voorbehouden aan bejaarden die zorgbehoevend zijn en naast een pensioen van niet meer dan 1.000 euro per maand geen andere inkomsten hebben. De zorgverzekering past maandelijks 125 euro bij. Tel daarbij een gemiddeld pensioen van 1.000 euro en je komt in de buurt van het benodigde bedrag. Als de bejaarde geen middelen heeft en er geen kinderen zijn die bijpassen, dan kunnen mensen een beroep doen op het OCMW.”

Het Riziv heeft meer middelen veil voor zwaar zorgbehoevende dan voor licht zorgbehoevende senioren. Welke rol speelt dit bij het opnamebeleid?

“De Riziv-middelen die we dit jaar krijgen, zijn gebaseerd op de zorgprofielen van het vorige referentiejaar. Stel dat we vorig jaar bijzonder veel licht zorgbehoevenden hadden en dit jaar veel zwaar zorgbehoevenden opnemen, dan komen we in de problemen met ons budget. De meeste woonzorgcentra redden het hoe dan ook niet met het zorg-

WAARVOOR BETAALT DE BEWONER VAN EEN WOONZORGCENTRUM? EEN VOORBEELD.

Elk woonzorgcentrum maakt zijn eigen rekening en bepaalt hoe de posten doorgerekend worden aan de bewoners. Naast de kost voor de zorg, grotendeels maar niet 100% vergoed door het Riziv, zijn er de kosten van de woon- en hotelfuncties. Van de 51,90 euro per dag die de meeste bewoners van Buitenhof hiervoor betalen, gaat bij benadering:

- 16,50 euro naar de kosten voor het gebouw
- 8 euro naar keuken- en onderhoudspersoneel
- 5,50 euro naar administratie en animatie
- 8 euro naar voeding en drank
- 3,20 euro naar energiekosten en onderhoudsproducten
- 2 euro naar het onderhoud van het gebouw en de tuin
- 6,20 euro naar zorgkosten die niet door de Riziv worden gefinancierd

Verder is er nog een marge van 2,50 euro per dag om bijzondere projecten te financieren, zoals crisisopvang thuis of achterstallige Riziv- en subsidiebedragen.

personeel dat volledig door het Riziv betaald wordt. Die bezettingsnorm volstaat meestal niet om op een humane manier, met aandacht voor mensen, zorg te geven. Daarom streven veel woonzorgcentra naar een bezetting die 10 tot 20% boven de norm ligt. In Buitenhof zitten we ongeveer 25% boven de norm. We hebben 10 zorgverleners per 30 bewoners. Dat is mogelijk omdat het Riziv 78% van de middelen voor het extra zorgpersoneel betaalt. Zo krijgen de bewoners betere zorg en heeft het personeel niet het gevoel aan de lopende band te werken. Toch stel ik vragen bij het percentage waarmee sommige zorginstellingen boven de norm gaan. Meer dan 100% boven de norm gaan, is toch niet verantwoord in tijden van personeels- en middelenschaarste? Een deel van de extra personeelskost wordt niet door het Riziv vergoed. We moeten dit deel doorrekenen in de dagprijs voor de bewoners.”

Wat ziet u als de grote uitdagingen voor de residentiële ouderenzorg?

“Naast het beter beheersbaar houden van de investerings- en personeelskosten, moeten we anders omgaan met de wachtlijsten. Een centrale registratie is een goede zaak om dubbele inschrijvingen beter in kaart te brengen. Op de wachtlijsten zelf moeten we veel nauwkeuriger de zorgvraag van de mensen vaststellen. Een noodkreet is wat anders dan iemand die zich inschrijft uit voorzorg voor later. Dat onderscheid is nu te weinig duidelijk. Tot slot is er de regelgeving. Die neemt enorme proporties aan. Elk

“De regelgeving neemt enorme proporties aan. Elk woonzorgcentrum kan er een boek over schrijven. Haal toch de absurditeiten uit die regelgeving.”

woonzorgcentrum kan er een boek over schrijven. Haal toch de absurditeiten uit die regelgeving.”

Kurt Stabel: “Verpleegkundigen zouden meer zorgcoördinator moeten zijn dan uitvoerder. Ze zullen op die manier meer werkvolvoeding ervaren.”

HOEVEEL KOST HET VERBLIJF IN EEN WOONZORG-CENTRUM IN VLAANDEREN?

Het aantal mensen dat een beroep doet op een rust- en verzorgingstehuis (woonzorgcentrum) of een rustoord voor bejaarden (term die verdwijnt) stijgt gestaag, en de Riziv-bijdragen voor deze instellingen weerspiegelen deze evolutie. In 1999 was de sector goed voor 781 miljoen euro, in 2001 werd de kaap van 1.000 miljoen overschreden. Voor 2007 komen we aan een totaalbedrag van 1.851 miljoen euro. Het budget voor woonzorgcentra is dus meer dan verdubbeld op minder dan 10 jaar tijd. In de loop van de voorbije zeven jaar zijn er wel dagverzorgingscentra en palliatieve centra bij gekomen die onder dezelfde financiering vallen.

Een verblijf in een woonzorgcentrum wordt jaarlijks iets duurder, en volgt daarmee de stijging van andere levenskosten. De volgende cijfers tonen wel dat er relatief weinig verschil in kostprijs is tussen een woonzorgcentrum gerund door het OCMW, door een privéaanbieder of door een vzw. Ze geven de gemiddelde dagelijkse eigen bijdrage van de bewoner weer in het Vlaams Gewest:

	2005	2008
OCMW	36,47	39,33
Privé	36,90	41,64
Vzw	39,14	44,45
Gemiddeld	37,79	42,21

(Bron: FOD Economie)

Uit de vergelijking tussen de gemiddelde dagprijs per provincie blijkt nog dat Antwerpen de duurste dagprijs hanteert (46,88 euro) en West-Vlaanderen de minst dure (39,79 euro).

En de rol van de bewoners en de zorgverleners?

“Ik pleit ervoor om meer middelen aan de bewoners zelf te geven. Laat hen beslissen welke service zij krijgen. Een zekere commercialisering kan geen kwaad. Voor de zorg ligt dat misschien een stuk moeilijker. Maar ook daar kunnen mensen meer eigen keuzes maken en meer betrokken worden bij beslissingen, zolang de overheid een controlerende functie uitoefent op de kwaliteit van de zorg. De schaarste aan verpleegkundigen verplicht ons om anders te kijken naar hun rol. Ze zouden meer zorgcoördinator moeten zijn dan uitvoerder. Ze zullen op die manier meer werkvolvoeding ervaren en graag komen solliciteren in woonzorgcentra. De zorg raakt hierdoor voor de zorgvrager zelf wel iets meer gefragmenteerd, maar het is geven en nemen om het totaalplaatje haalbaar te houden.”

► Reacties welkom op www.weliswaar.be/forum